

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İKTİSAT FAKÜLTESİ

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

ENFLASYON ORANLARI

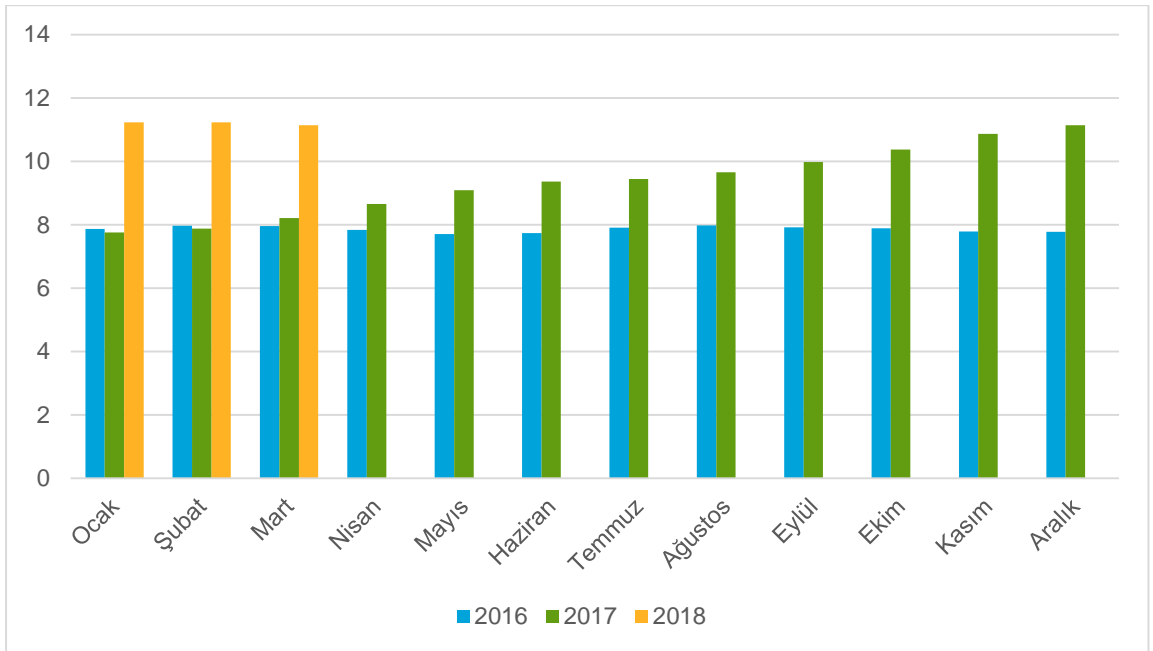
DÖVİZ KURLARI

DIŞ BORÇ
GÖSTERGELERİTC MERKEZ BANKASI
FAİZ ORANLARIKAMU MALİYESİ
BÜTÇE DENGESİ

Enflasyon Oranı Yükselmeye Devam Ediyor

2018 yılının Mart ayında **Tüketici Fiyatlarında** (TÜFE), bir önceki aya göre %0,99'luk bir artış meydana geldi. Yıllık artış ise %10,23 olarak gerçekleşti. Böylece TÜFE değerindeki artış, Mart ayı için beklenen %0,95'lik değer üzerinde oldu. Enflasyon düzeyi MB'nın hedefinin üzerine çıktı. Enflasyondaki artışta Türk Lirasının son zamanlardaki değer kaybının da etkisi var.

Şekil 1: TÜFE-12 Aylık Ortalamalara Göre Değişim

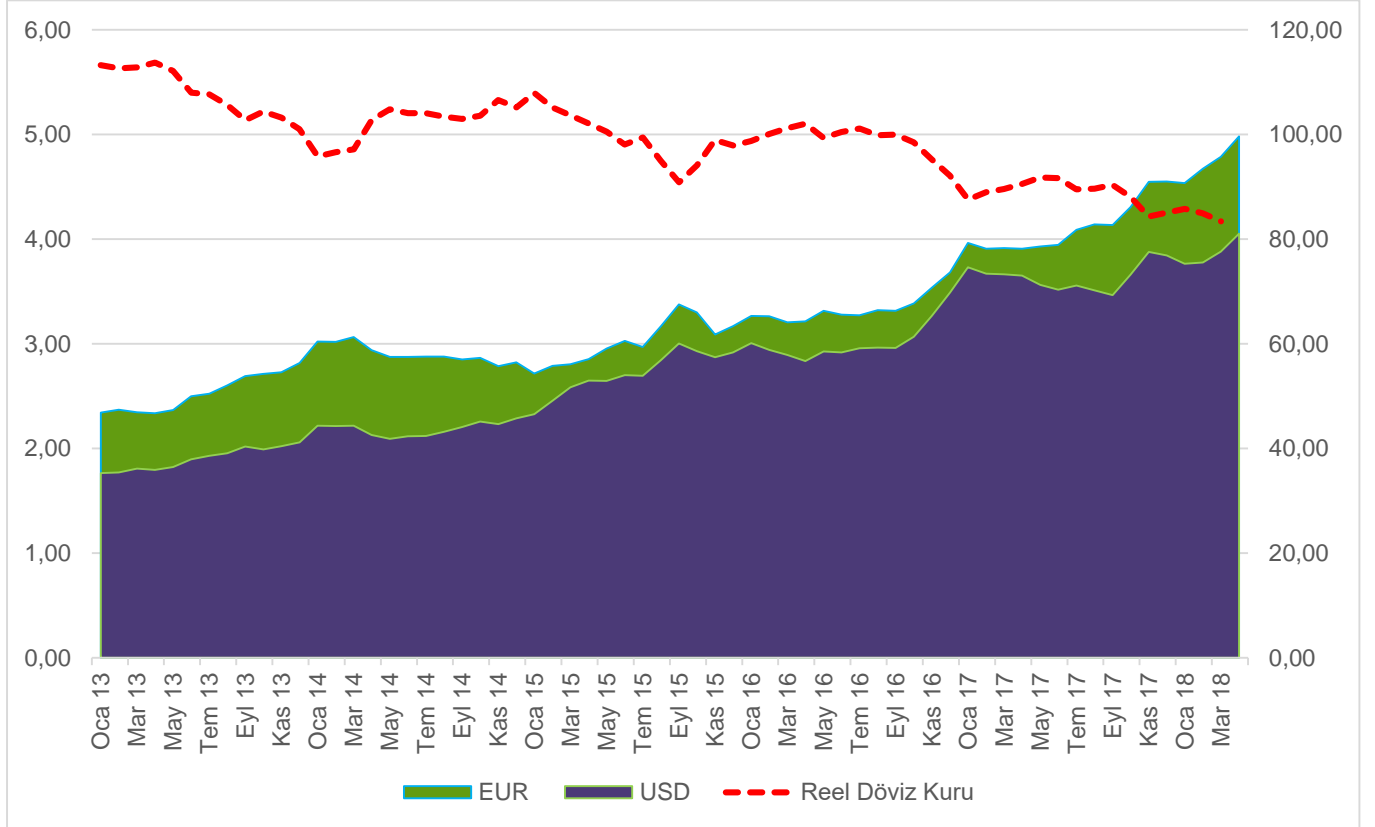

2018 yılı Mart ayında **Yurt İçi ve Yurt Dışı Üretici Fiyatlarında** (Yİ-ÜFE ve YD-ÜFE) artış devam ediyor. Yİ-ÜFE endeksi yıllık % 14,28, YD-ÜFE ise % 17,08 düzeyinde gerçekleşti. Aylık bazda ise değerler sırasıyla % 1,54 ve % 2,24 seviyelerine ulaştı. Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksinin yüksek düzeylere ulaşmasının temel nedeni döviz kurlarındaki artış. Bu durum TÜFE üzerinde de baskı yaratıyor.

Döviz Kurlarında Hızlı Artış

Mart ve Nisan aylarında TL yabancı paralar karşısında önemli değer kayıplarına uğradı. Nisan ayında ABD Doları 4,05 TL, Euro ise 4,98 TL ortalamasına ulaştı. Mart ayında reel döviz kuru endeksi 83,42 düzeyi ile 2003 yılından bu yana en düşük seviyede. Döviz kurlarındaki ani artışların zaman aralıkları azalmaya başladı. Bu durum ekonomide beklentileri olumsuz yönde etkiliyor.

Şekil 2: Döviz Kurları

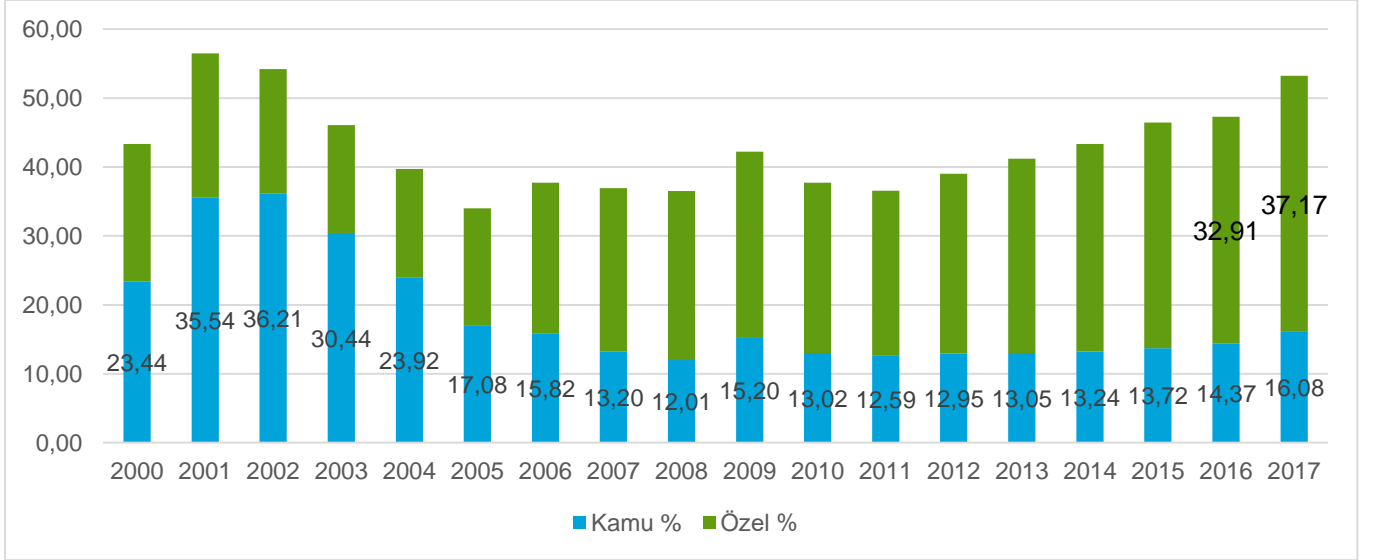

Dış Borç Arttı

2017 yılında brüt dış borç, bir önceki yıla göre 9 milyar 40 milyon dolar artarak 453 milyar 207 milyon dolar oldu. Dış borcun GSYH'ya oranı ise %53,3'e yükselerek 2002 yılında bu yana ilk kez %50'yi geçmiş oldu. Türkiye ekonomisinin toplam borcunun %70'i özel sektöre, %30'u ise kamu sektörüne ait. 2002 yılından beri, toplam dış borç içerisinde özel sektörün payı artarak devam ediyor.

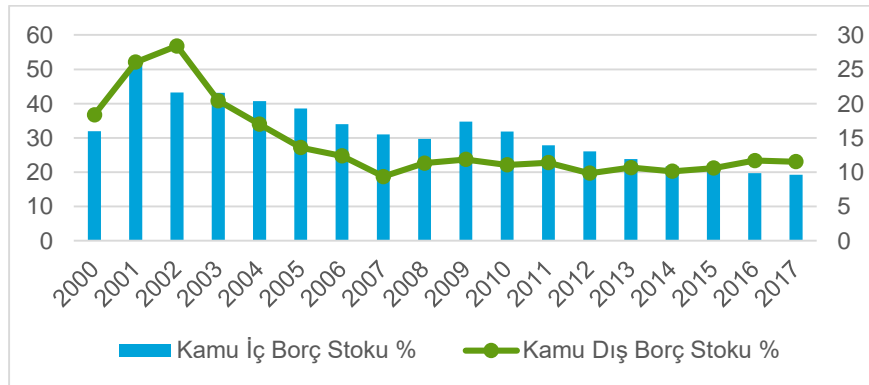
Dış borç/GSYH oranı, 2002 yılından beri ilk kez %50'yi aşarak %53,3 seviyesinde oldu.

Şekil 3: Dış Borç/GSYH Oranı

2000 yılından itibaren düşmeye başlayan kamu borç stoku 2017 yılında da nispeten düşük seviyelerde kalmaya devam ediyor. Kamunun 2017 yılındaki iç borç stoku, dış borç stokundan daha yüksek oldu. Kamunun iç borç stokunun GSYH'ya oranı yaklaşık %19 seviyesinde iken dış borç stokunun GSYH'ya oranı yaklaşık olarak %12 seviyesinde gerçekleşti. Bu durum özel sektörün yabancı piyasalardan borçlanmayı, kamunu ise daha çok yurt içinde borçlanmayı tercih ettiği göstermektedir.

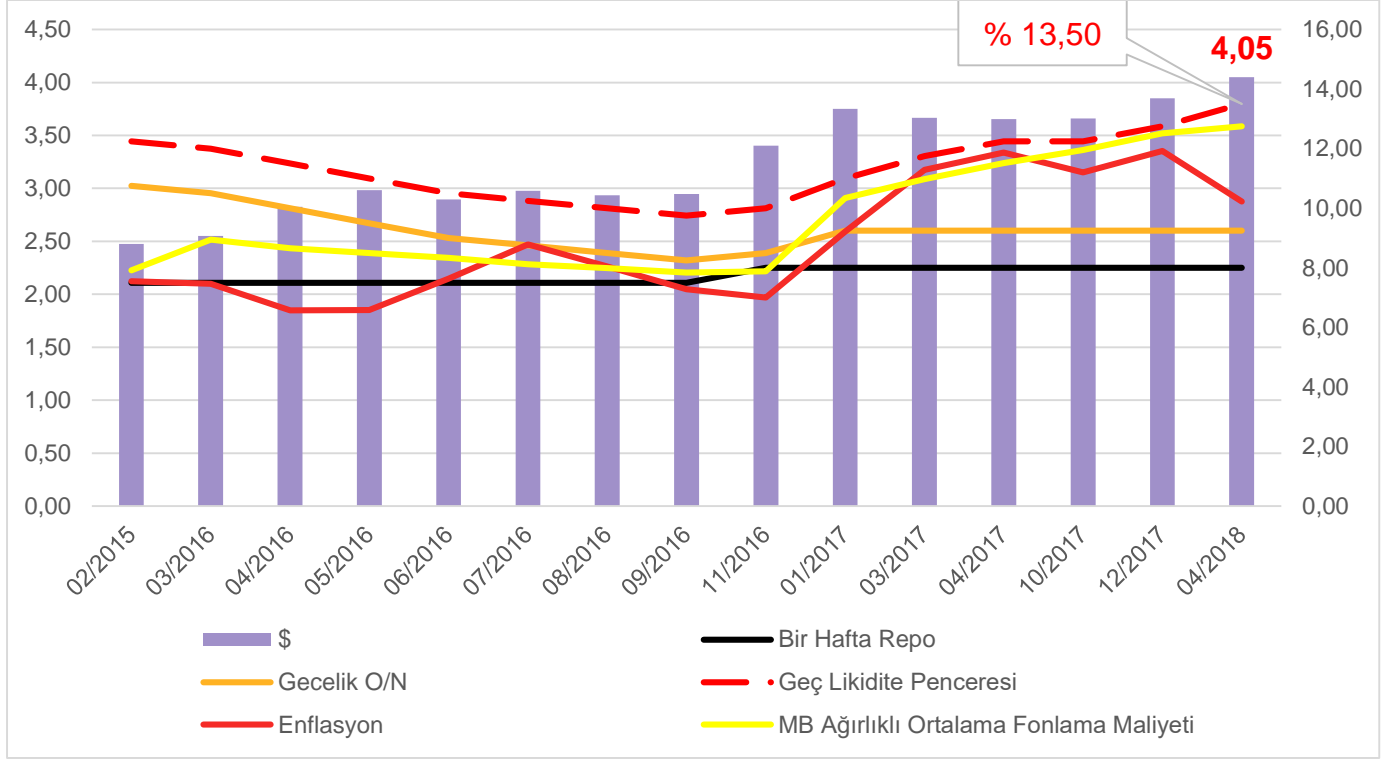
Şekil 4: Kamu Net Borç Stoku

Merkez Faizi Arttırdı

TC Merkez Bankası Geç Likidite Penceresi faiz oranının %12,75 seviyesinden %13,50'ye yükseltti. Uzun süredir politika faizi olan bir haftalık REPO göstergesinden TC Merkez Bankası'nın faiz politikası Geç Likidite Penceresi oranlarından takip edilmektedir. Kısa süreli sermaye çıkışlarını engellemek adına yapılan bu artış bir yandan da Türk Lirası'nın Dolar'a karşı yaşadığı değer kaybını geçici olarak yavaşlatmayı amaçlıyor.

Şekil 5: TCMB Faiz Oranları ve USD/TL Kuru

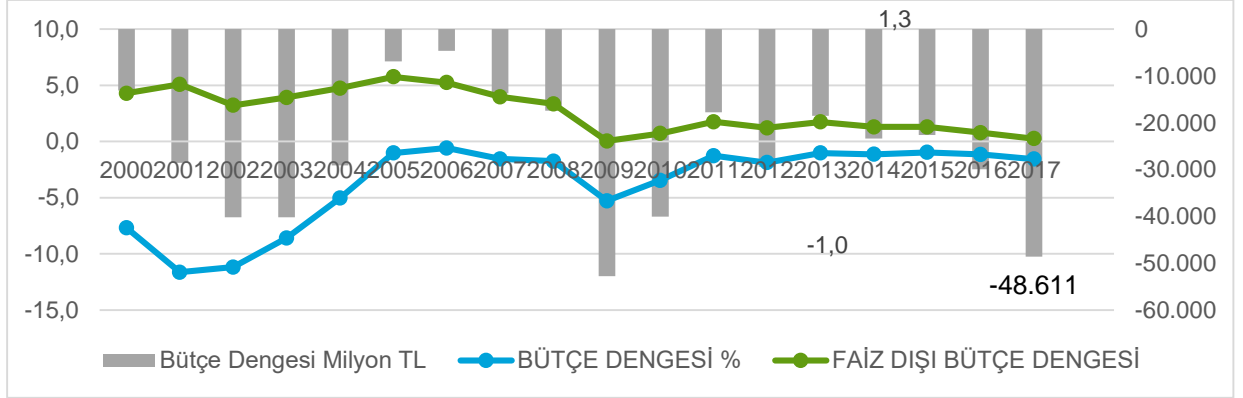
Küresel piyasalarda da Doların, özellikle de gelişmekte olan ülkelerin paralarına karşı değer kazanması Merkez Bankası'nın uzun süredir beklenen faiz artışı kararını hızlandırmasına neden oldu. Türkiye ekonomisini diğer gelişmekte olan ülkelere ayırtıran en önemli özelliği ise cari açığını finanse etmesi bakımından kısa süreli sermaye girişlerine olan bağımlılığının yüksek olması. Bu nedenle de yapılan bu faiz artışı ekonomideki yapısal sorunları çözmeye geçici bir çözüm olmakta ve Türkiye'deki yatırımcıları ve doğrudan yatırımları cezbetme de yetersiz kalmaktadır.

TC Merkez Bankasının faiz arttırma politikası, önceliğinin enflasyondan çok **döviz kuru** olduğunu gösteriyor.

Bütçe Açığı Artıyor

2017 yılında bütçe açığı 48,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Bütçe açığındaki artış devam ederken, 2017 yılında önceki yıllara göre artış daha yüksek bir seviyede oldu. 2017 yılında bütçe açığının GSYH'ya oranı ise %1,6 seviyesinde gerçekleşerek Avrupa Birliği Maastricht kriteri olan %3 seviyesinin altında kalmaya devam etti. Faiz dışı bütçe dengesi ise 2016 yılına göre azalarak, 8 milyar TL oldu. Faiz dışı bütçe fazlasının GSYH'ya oranı ise önceki dönemlere göre düşüş göstererek %0,3 seviyesinde gerçekleşti.

Şekil 6: Bütçe Dengesi

Yasal Uyarı

Bu bültende yer alan bilgiler güvenilir olduğuna inanılan ve kamuya açık olan kaynaklardan derlenmiştir. Bülten sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır, Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. Bülteni hazırlayan akademisyenlerin kişisel görüşleri ve değerlendirmelerini içerebilir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgi ve değerlendirmelerin kesin doğruluğu ya da değişmezliği ile ilgili bir garanti vermemektedir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgileri herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu bültende yer alan bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaysız oluşabilecek zararlardan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi hiçbir şekilde sorumluluk üstlenmemektedir.

Bu bültende yer alan bilgilere kişisel kullanımlar için izin verilmiştir, bunun dışında ticari ya da kamusal olsun herhangi bir kullanımda Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin izni olmadan kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.

Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü Öğretim Elemanları
Prof. Dr. Cengiz Bahçekapılı cbahcekapili@marmara.edu.tr
Araş. Gör. Suat Aksoy suat.aksoy@marmara.edu.tr
Araş. Gör. Buket Çetin buket.cetin@marmara.edu.tr